

decreti irritantis positi in Bulla Confirmationis Concilii nra contra antedictam Constitutionem debet reddi irrita ex decreto irritanti appposito in litteris confirmationis constitutionum hujus Congregationis.

32 Et ex prædicta consideratione Bulla Pij IV. cum nuper dubitatum esset in S. Congregatione Regularium de validitate electionis Provincialis Mediolanensis ordinis Minorum Conventualium celebrata, non prævio juramento de eligendo digniore contra prohibitionem constitutionis Ordinis; & opponeretur quod esset nulla propter decretum irritans appositum in Bulla confirmationis constitutionum ejusdem ordinis; S. Congregatio hoc non obstante resolvit pro validitate electionis, cum constitutio illa de juramento præstando non haberet in specie clausulam annullativam actus contrarii.

Et confirmatur, quia etiam in constitutionibus hujus Congregationis plurima reperuntur præcepta, & ordinationes, ex quorum transgressione valde absurdum esset, ut electiones essent invalidæ. Nam pag. 22. mandatur ut Cancellarius ante singulorum officialium electionem ea legat, quæ in constitutionibus de ipsis atque ipsorum officijs decreta sunt, item pag. 27. statuitur, ut cum calculi extrahuntur, à solis scrutatoribus videantur, non ab alijs electoribus. Et pag. 30. præscribitur forma juramenti à capitularibus præstandi ante electionem præpositi Generalis, & tamen nemo allereret ex omissione alicujus ex prædictis solemnitatibus vitari electionem propter clausulam decreti appositam in confirmatione constitutionum. Et in ommissione juramenti hoc jam declaravit S. Congregatio Regularium, ut supra proxime dictum est. Similiter pag. 22. cavetur ut quinque, aut sex pagellæ electoribus distribuuntur. Item ut præles propriæ schedulam sublevet tribus digitis; numquid propterea irritabitur electio? Patet igitur ex prædictis, & aliis quæ in constitutionibus habentur, decretum irritans non posse referri ad singulas constitutiones absque eo, quod mille absurditates sequantur. Unde generaliter dicendum est decretum irritans, siquidem adjiciatur alicui parti ordinationi, vel prohibitioni tunc indubitanter importare nullitatem actus in contrarium attentati juxta textum in cap. Quia propter de elect. & in cap. Si cui, ead. tit. lib. 6. Si verò opponatur in clausulis executivis, ut fieri solet ex Raylo, tunc referri debet ad iudices, ut verba ipsa sonant; apponitur enim ad finem revocandi obstatia impediencia executionem actus, super quo decernitur, cap. Si eo tempore, de elect. lib. 6. & notat Gemin. cons. 143. Ex narrato, n. 1. & ex eo colligitur jurisdictione aliter iudicandi, ex notatis per Cardinal. in cap. Quia divergentia, in 3. quæst. de elect. Seraph. de cons. 351. n. 1. Rota de cons. 174. n. 13. part. 7. recent.

33 Tertiò, & ultimò quod spectat ad præsentem questionem observandum est, constitutionem Congregationis initio propositam, idcirco præscriptis illi tempore propositionibus faciendis circa personas, jura, & electionem præpositi Genera-

lis, vel majorum officialium ante ipsorum electionem, ne idem postea quoquomodo læderet, aut imminerent libertatem capitularium. Hæc autem libertas non est consideranda respectu subrogiorum, quia cum suffragia ferantur per calculos; ratio ipsa secreti facis tunc libertatem capitularium adversus autoritatem superiorum, ut not. in d. cap. Quia propter, de elect. & patet ex decreto, cap. 6. sess. 25. De Regul. Concil. Trid. Sed considerari debet respectu propositionum in capitulo; quia Generalis electus, si aliquis articulus sibi displiceret, facile impedire posset, ne à vocalibus proponeretur. At hæc ratio omnino cessavit in decreto, de quo agitur, quia omnes, & singuli capitulares seclæ vacante ante electiones iurjurando se obtinuerunt non impedire, quominus decretum hoc proponeretur in capitulo, casu quo aliquis eorum in

34 Generalem eligeretur; ergo cum beneficio juramenti facti consultum fuerit libertati electorum, ut effectus ipse comprobavit, quia decretum fuit propositum, & obtentum post electionem præpositi Generalis absque ullo ejus impedimento: utique cessante causa finalis constitutionis cessavit constitutio, cap. Etsi Christus, & ibi gloss. in vers. Cessante, de jure jur.

35 Et ad summum remanet solum dubium, an dispositio ejusdem constitutionis afficiat supra dictum decretum. At quando est dubium an aliqua constitutio vindicet sibi locum in certo casu, necne, tunc clausula decreti irritantis non impedit, quin pendente articuli examinatione, res conservari debeat in eo statu in quo reperitur. Ita Seraph. de cons. 147. n. 5. Nam decretum irritans est accessorium ad constitutionem, in qua est appositum, & ideo dum discutitur, an constitutio intret, decretum nihil operatur. Gemin. & Franc. in cap. Præteriti, in princ. num. 2. de offie. legat. lib. 6. Gabriel in tit. De clausulis concl. 3. num. 85. Rot. in recent. de cons. 523. n. 3. part. 3. Et consequenter esto res dubia sit, quod negatur; tamen decretum irritans non debet impedire, quin vocales illius nationis, de qua fuit Generalis, remaneant in proximo capitulo in eo statu exclusionis ab electione passiva, in quo non reperiantur, ex vi supra scripti decreti capitularis.

Nec prædictis obstant adducta in contrarium: ad primum enim quod actus factus contra prohibitionem legis sit ipso jure nullus.

36 Respondetur primò, constitutionem Congregationis hoc casu non prohibere, ne propositiones fiant post electionem Generalis, imò nec præcipere, utan fiant antea: nullum enim verbum ibi legitur, quod prohibitionem, aut præceptum importet, sed simpliciter indicatur quod fieri expediat per illa verba, hic erit locus. Quæ cum non sint imperativè prolata, sed futuri temporis non sunt dispositiva. Alex. cons. 190. Plura n. 3. i. vers. Fortius dico, lib. 6. & potius sonant in consilium, quod non est obligatorium, l. 2. §. fin. ff. Mand.

37 Respondetur secundo, actum gestum non servatis conditionibus, & modificationibus a lege præscriptis ita demum esse nullum, si eodem contextu lex tribuat potestatem, & prædictæ conditiones, tunc enim recipitur potestas qualificata, seu modificata: & ideo actus non servatis modis

modis præscriptis à lege redditur nullus ex defectu potestatis; sed verò si lex præscribat modum, vel conditiones observandas ab eo, qui prius potestatem, vel jurisdictionem habebat; quia tunc actus sustinetur in vim potestatis præ-existentis, licet transgrediens sic puniendus. Hæc est notabilis theoria gloss. in Clem. 1. in ver. Inhibentes, vers. Sed quero, de iur. patr. quam sequitur Anchar. in cap. Statutum §. fin. vers. Adverte, de refer. lib. 6. Abb. in cap. Ex parte, n. 5. inf. eod. Roman. cons. 203. Quod primum n. 7. At Capitulum generale ante præscriptum modum in propositionibus observandum habebat potestatem faciendi decreta à jure communi, c. In singulis §. Nujusmodi, & c. si verò, de stat. monach. Ergo propositio ab ipso facta contra modum à constitutione præscriptum, & decretum inde secutum non vitatur.

38 Respondetur tertiò etiam à lege prohibitoria posse recedi per eum, in cuius favorem edita fuit. Et videtur de hoc textus clarus in cap. Ad Apostolicam, de regul. ubi prohibetur fieri professio infra annum; & tamen si fiat in Ordinibus non Mendicantium, tenet. Et redditur ratio, quia cum tempus probationis sit indultum in favorem conversi, & Monasterij per professionem infra annum emissam pariter & acceptam uterque renunciare videtur ei, quod pro se noscitur introductum. Et quia multa fieri prohibentur quæ si facta fuerint, obtinent roborem firmitatem, ex quo contextu colligitur professionem emissam contra legis prohibitionem non ideo sustineri, quia textus procedat ulterius decernendo actum valere, ut habet communis intellectus, quem propterea merito reprobat ibi Abb. n. 1. i. vers. Sed certe: nam textus non procedit dispositivè sustinendo professionem, sed loquitur declarativè, quod patet ex eo, quia respondet ad consultationem, ut notatur in cap. Consultationi, de tempor. ordin. Item declarat professionem tenere ex ratione antiqua. Ergo etiam ante illam decretalem tenebat professio, ut per Abbat. vbi supra.

39 Respondetur quarto, ubi legis prohibitio non habet perpetuam causam prohibitionis, actus in contrarium gestus non est nullus, ut notatur in cap. Vides, in gloss. in ver. dissolvi 10. dist. & in cap. Tus, de spons. duor. Constitutio autem de qua agitur, non habet hujusmodi causam prohibitionis perpetuam, quia propositiones possunt fieri aliquando, id est dum sed. vacat, nec prohibentur fieri, nisi in tempore Sedis plenæ. Ita declarat Abb. in d. c. Ad Apostolicam, n. 11. vers. Ideo solva. Ad idem est gloss. quæ sic limitat regulam, l. Non dubium, C. De legib. in d. Clem. 1. in ver. Inhibentes, de iur. patr.

40 Respondetur denique quidquid sit in lege superioris, in quibus terminis loquuntur contrariæ actus gestus contra prohibitionem statuti, ab ipsiusmet statuentibus non est nullus, quia licitum est conditoribus recedere à sua constitutione, quatenus concernit eorum favorem, non obstantem confirmatione Apostolica juxta textum hic, & dictum est supra in principio primi fundamenti pro hæc sententia, vers. Nam regula est, n. 19.

Ad secundum argumentum quod scilicet decretum capituli Generalis sit nullum propter Prosp. Fagn. in 1. Decretal.

decretum irritans appositum in confirmatione constitutionum Congregationis, abunde patet responso ex dictis in superioribus fundamentis.

Secundum caput, videlicet. An hoc decretum possit impugnari ex eo, quod restringat libertatem electionis contra dispositionem sacrorum Canonum, plenè examino in c. Cum dilectus, infr. de consuet. à n. 10. usque ad 56.

DE CONSTITUTIONIBVS

Cap. Cum M.

S V M M A R I V M.

- 1 Canonici supranumerarii capitulum de fructibus superexcrecentibus providere tenentur, non obstante constitutione de certo numero, & contraria professione.
- 2 Præbendarum, & Canonicorum numerus determinatur secundum varias ecclesiarum consuetudines.
- 3 Fructus superexcrecentes debentur canonicis ultra numerum recepti, quando præbende non sunt distinctæ, sed sit divisio per certam mensuram fructuum.
- 4 Fructus industriales cedant laico præbendati, ubi præbende sunt distinctæ, & n. 40.
- 5 Nomina propria in rescriptis an, & quando exprimi possint abbreviate per primam litteram.
- 6 Litis consors admittitur sine mandato ad agendum pro consorte, sicut conjunctus pro conjuncto, dummodo caveant de rato.
- 7 Litis consortium inducitur ex simultanea lite, & causa.
- 8 Canonicus pro Canonico non potest agere sine mandato.
- 9 Amicus an admittatur pro amico in iudicio.
- 10 Præbendas aliquot suppressendi legitima causa ut reliquorum redditus tenes augmententur.
- 11 Præbende ut possint suppressi ad augendos reliquorum redditus ex Concilio Trid. quinque conditiones requiruntur.
- 12 Capitulum ex causa publica utilitatis potest statuta sacere contra antiquam ecclesie consuetudinem, etiam non facta mentione consuetudinis.
- 13 Et etiam si consuetudo foret utilitatis publicæ, & statutum sit nutritivè utilitatis privatae.
- 14 Dummodo principaliter, & directe conservat utilitatem ecclesie, & fiat de Episcopi consensu.
- 15 Præbenda non est de substantia Canonici.
- 16 Canonica potest esse actu sine præbenda, sed sine spe, & expectatione futuræ præbende.
- 17 Protestatio contra substantiam rei, super qua interponitur, non relevat.
- 18 Protestatio contraria facta regulariter non predest. Declaratur n. 22.
- 19 Protestationis materia quam sit profunda, & periculosa.
- 20 Protestatio contraria consecutiva facti, seu dependentibus à facto an, & quando valeat.
- 21 Et quid sit contraria facti.
- 22 Et quid sit declaratoria facti multipliciter intelligibilis.

24. Protestatio relevat quando non est contraria facta, sed tollit mentem a facto.
25. Canonica aliud est, aliud prebenda.
26. Canonica quid sit.
27. Prebenda quid sit.
28. Prebenda collata, censetur eo ipso collatus etiam Canonatus.
29. Canonici prebendatus si aliud beneficium impetret facta mentione de prebenda, & non de Canonatu, gratia non est subrepticia.
30. Et quid in casu converso.
31. Laicus quamvis non possit esse Canonici, potest tamen esse prebendatus.
32. Secus ex stylo curia.
33. Simoniacum non est recipere aliquem in Canonatu eo pacto ut de prebenda distincta nihil percipiat. Secus si recipitur cum pacto, ut nec de Canonatu, nec de prebenda distincta, nec de communibus proventibus aliquid haberet, & n. 35.
34. Pactum juri consensum simoniam non inducit, & n. 36.
37. Statutum excludens Canonicos supranumerarios a redditibus superexcrecentibus, quamvis sit malum, non tamen est simoniacum.
38. Pactum initum inter eligentes non nocet electo.
39. Canonici supranumerarii debentur redditus superexcrecentes, etiam si provenerint ex Canonorum industria.
40. Quod procedit si pradia sint communia, & redditus cum minor augmententur. Secus si prebenda sint distincta, ibidem.
41. Paludes meliorate cultorum cura non debent seorsum censeri.
42. Clausula consueve omisso rescriptum non vitiat.
43. Statutum taxans numerum Canonicorum habet tacitam conditionem, nisi redditus ecclesia augmententur, & n. seqq.
44. Etiam si fuerit a sede Apostolica confirmatum cum decreto irritantis, n. 46.
45. Dispositio qualibet intelligitur rebus sic stantibus.
46. Monialium numerus etiam in Monasteriis exemptis a ordinario prebentur augeri potest, si redditus Monasterii augmententur, & n. seqq.
47. Statutum, & confirmatio statuti limitatur ad limites cause statuti.
48. Numerus similia a capitulis generalibus, vel provincialibus presertim a Superioribus regularibus augeri non potest etiam preteritum augmenti reddituum absq. licentia S. Congregationis Concilii.
49. Canonici supranumerarii non tenentur Canonici antiqui communicare suas prebendas, sed tantum redditus superexcrecentes.
50. Numerus prebendarum an frangatur per receptionem Canonici ultra numerum, & per superexcrecentiam fructuum.
51. Canonici ultra numerum recepti debentur fructus superexcrecentes usque ad quantitatem valoris prebendarum antiquarum, & non ultra.
52. Et quid si fructus non sufficiant nisi ad unam prebendam, & n. seq.
53. Prebenda non est ita affecta Canonico noviter recepto ut collatio alteri facta non teneat, & n. 62.
54. Attentata ante omnia sunt revocanda, pravia tamen cause cognitione.
55. Attentata est delictum. Attentata sunt plene probanda ibidem.
56. Attentata turbida non sunt revocanda, & potest Rota illa non attendere quando causa fuit commissa eius arbitrio.

57. Canonici an recipi possint cum expectatione futura prebenda, & n. seq. usque in fin.
58. Quid si receptio fiat pure, & simpliciter, cum intentione tamen ut receptum habeat prebendam eum primum vacaverit.
59. Et quid si primo recipiatur pure, & postea ex interallo promittatur et prebenda proxime vacatura.
- Et quid si eodem tempore fiat receptio, & promissio sub diversa conceptione verborum, ea tamen intentione, ut statim sit Canonici, sed prebendam non habeat nisi cum vacaverit, n. 64.
- Et quid si effectus utriusque conferatur in tempore vacatura, n. 67.
- Et quid si receptio, & promissio fiant sub unica verborum structura, n. 68.
60. Expressio eius, quod de jure inest, quandoque est illicita.
61. Maxime si alio modo exprimat, quam in se.
62. Canonici recepti cum promissione vacatura prebenda debet illam habere non ex vi promissionis sed ex vi receptionis.
63. Canonici supranumerarii qualiter ab Episcopo creari possint ex sententia S. Congregationis Concilii.
64. Canonici ultra numerum recepti non possunt prebendam postea vacantem propria auctoritate apprehendere, nisi eis conferatur, nec habent jus in re, sed jus ad rem.
65. Actus licet in se habet unitate orationis videatur unicus, tamen propter diversitatem effectuum censetur duo, & utriusque inus in se insit.

CUM M. FERRARIENSIS Si Capitulum contra suam constitutionem de certo Canonorum numero aliquos receperit ultra numerum, de superexcrecentibus redditibus illis providere tenetur. Hoc dicit secundum Joan. Andr. qui consentiunt Bald. Beland. Butr. Anchar. Imol. & Jo. de Anan. vel sic secundum Abbatem. Non obstantes certo Canonorum numero etiam per Papam confirmato, providendum est receptis ultra numerum de superexcrecentibus fructibus, maxime si voluntarie per Canonicos fuerint recepti, vel aliter secundum Aretin. Protestatio contraria facta non relevat protestantes; & ideo h. Capitulum contra suum statutum aliquos recipit in Canonicos, non obstantes protestatione, de fructibus superexcrecentibus eis providere tenetur. Dividitur in tres partes principales secundum Hofstern & omnes. In prima ponitur allegatio pro Martino, & locis receptis. In secunda ibi, Verum allegatio in contrarium pro Canonicis recipientibus. In tertia ibi, mandamus, diffinitionis commissio & quolibet earundem partium subdividitur in alias tres, ut hic per Joan. Andr. Ad intelligentiam textus præmittendum est, in Cathedralibus, & Collegiatis ecclesiis varias extare consuetudines circa distinctionem, & determinationem numeri prebendarum, & Canonici, ut in c. fin. de conce. preb. lib. 6. Interdum enim se determinant in numero tam Canonici, quam prebendarum, interdum in neutro; interdum vero in altero tantum; semperque contingit ecclesias variari altero de quatuor modis, quos hic late prosequitur Anton. de Butr. numer. 1. Et quidem in casu hujus Decretali

alis per statutum Capituli erat determinatus numerus prebendarum dumtaxat, secundum unum intellectum, qui colligitur ex illis verbis textus, quatuordecim prebendas tantum statuerunt, vel erat determinatus numerus tam prebendarum, quam Canonici, secundum alium intellectum, qui magis congruit litteræ ibi, contra constitutionem venientes alios quinque in Canonicos receperunt. Non enim venissent contra constitutionem recipiendo Canonicos ultra numerum, nisi Canonici numerus fuisset per constitutionem taxatus. Sed nihilominus prebenda non erant hic distinctæ, sed unicuique ex Canonicis certa mensura, vel portio fructuum assignabatur. Et quia ultra illam mensuram redditus Ecclesie erant adaucti, in hujusmodi augmento consistebant redditus superexcrecentes, de quibus controversabatur inter Canonicos antiquos, & noviter receptos. Alioquin si prebenda fuissent realiter distinctæ ut beneficia separata, separatèque illicita secundum ea, quæ habentur in c. Ex litteris, de probat. Reditus superexcrecentes cessissent lucro illius Canonici tantum, cujus erat illa prebenda, ut dicam infra in 9. notab. num. 40. Quod si prebenda non essent distinctæ, & nihilominus non esset determinata certa mensura, seu portio fructuum, sed omnibus in communi redactis tot fierent prebende, quot redditus supererant; eo casu non esset dare fructus superexcrecentes, nec haberet locum iste textus, quamvis numerus Canonici, & prebendarum esset taxatus; exempli gratia, si in Ecclesia essent decem prebende, & totidem Canonici, & in fine anni divideretur communis aceruus frumenti per decem portiones æqualiter, & cuilibet Canonico decima pars illius acerui assignaretur; quantumcumque ille aceruus excreset, tamen semper unicuique Canonico contingeret decima pars pro sua prebenda, & nihil separatum discerni posset, quod superexcreset. Arg. l. fin. & ibi bona glos. in ver. Exigi, c. De alluvion. Ad hoc igitur ut dari possint hujusmodi redditus superexcrecentes, necesse est ut portio fructuum sit taxata, puta in viginti salmis frumenti pro quolibet Canonico, & ita erat in Ecclesia Ferrariensi, de qua agitur in hoc cap.

Nota primo ex principio textus, in rescriptis factis esse exprimeri primam litteram nominis proprii, ut hic, & in c. P. & G. de off. deleg. & c. Cum l. & A. de sent. & rejudic. cum similib. secundum Barbat. & modernos hic. Sed an hoc sit verum, & an probetur jure, examinat plenè Rip. in 2. notab. Ex stylo Curie nomina eorum, contra quos rescripta impetrantur, scribi possunt abbreviatè per unam litteram; sed nomina impetrantium debent scribi extensè, & prima littera debet esse capitanea, & magna, ut notat Specul. in tit. Descript. present. §. Primo igitur, vers. Et quoniam ex forma, numer. 4. Archid. in Summa, 2. §. qu. 2. numer. 4. & Ripa ubi supra. Confer textus in l. 2. ante fin. c. De veter. jar. encl. ubi præcipitur ut nomina prudentum, qui leges composuerunt, per consequentiam litterarum manifestentur; & sic cessat questio duodecima in lib. Jo. de Deo fundata super littera Apostolica, in qua ponebantur litteræ pro nomine, secundum Jo. Andr. in addit. ad Specul. loco

cit. littera P. Nec obstat hic textus cum concordis, quia fuit compilator operis, qui brevitatis studio rescripserat antiquas decretales, ubi omnia erant extensè scripta, & tantum appositum primam litteram, ut notat Jo. Andr. sup. in proem. in ver. Superfluum, num. 32. & in c. Nobis, num. 2. infra. de jure patr. & Kar. hic num. 2.

Secundo notandum ibi, pro se, & socijs, posse quem agere pro litis confortibus etiam sine mandato, prout hic notat glos. 1. Host. num. 1. Jo. Andr. num. 27. Cardin. in 1. notab. Abb. nu. 9. Decius num. 31. Ripa, num. 53. & alii communiter. Et quamvis hoc non bene probetur hic, quia iste Martinus habebat mandatum a Concanonicis, quorum erat procurator, secundum glos. præalleg. & Innoc. hic in primo. & patet in antiqua relata ab Anton. Augult. in 3. compilat. Decretal. lib. 1. hoc rit. tamen est in se verum, & est speciale in hoc casu; nam sicut conjuncta persona potest agere pro conjuncta sine mandato, præstando tamen cautionem quod dominus habebit ratum, ut in l. Sed & he, ff. De procur. & in c. Nonnulli, in fin. inf. de rescript. ita confortus ejusdem liti admittitur ad agendum pro confortis sine mandato, dummodo tamen similiter caveat de rato, licet non admittatur nisi prius cum omnibus fuerit liti contestata, ut l. 2. c. De confort. ejusdem lit. Et hujusmodi consortium contrahit ex communione cause, & liti, ut notatur in l. Si petitor, ff. De judic. & per Butr. hic num. 22. vers. Quia consortium inducitur ex similitudine litæ, & causa, & Abb. nu. 9.

Regulariter verò qui non admittitur ad agendum nomine alterius sine mandato, unde iste Canonici fuit admittitur ad agendum pro Concanonico, vel quia, sicut prædixi, mandatum habebat, ut in antiqua, vel quia erat liti confortis, alioquin contra, ut hic per glos. 1. Butr. d. n. 22. vers. Ad primum, & Jac. in l. Exigendi, nu. 7. vers. Ad idem facit textus, c. De procur. adeo ut sine mandato nec amicus admittitur pro amico, quia jura, quæ dicunt conjunctam personam posse agere pro conjuncta, loquuntur de conjuncta sanguine, ut in d. l. Sed & he, ff. De procur. & in d. c. Nonnulli, ubi est casus, ut per Butr. hic numer. 26. vers. Hoc saltem in conjuncta. Et quamvis in amico contrarium teneant Cyn. & Salyc. in d. l. Exigendi. Guglielm. de Cun. in d. l. Sed & he, & Bart. in l. Non solum, §. Qui alieno, ff. De procur. Et hanc opinionem in puncto juris posse defendi in amico magno, & singulari existimat Jac. in d. l. Exigendi, numer. 4. in 4. extensè nihilominus eam reprobat Butr. loco proxime citato. Angel. in d. l. Sed & he. Gemin. in c. Qui ad agendum, de procur. lib. 6. & alii plures, quos refert Jac. in d. l. Exigendi, numer. 7. & videtur verior etiam in puncto juris. Secundum quia etiam in amico singulari non viget eadem ratio, quæ in sanguine conjuncto, quia amicitia dissolvi potest, sed jura sanguinis deleri non possunt. l. In agnationis, ff. De pact. Tum quia cum materia sit exorbitans, non debet trahi ad consequentiam, c. Que a jure, de reg. jur. lib. 6. ut bene per Butr. hic d. numer. 26. vers. Hoc tamen prout. Et hanc partem verioreme putat, & pluribus confirmat Ludovic. Roman. in singul. suo 560. incip. Cynus, & in l. Si verò, §. De viro, in 26. fallen. ff. sol. matrim. ubi late probat hanc esse

communem opinionem, & eum refert, & sequitur Felin. alios adducens in c. Coram, num. 2. infra de offic. deleg.

10 Limita conclusionem superius firmatam in omnibus casibus, qui requirunt speciale mandatum. In his enim litis consors non admittitur ad agendum pro consorte, sicut nec conjunctus pro conjuncto, l. Patri pro filio, & l. illud, §. 1. ff. De minor. Jas. in d. l. Exigendi, in 4. Fallen. num. 9. c. De procur. Felin. dicens ita omnes tenere in d. c. Nonnulli, §. Sunt & alij, num. 16. de rescript. Et ita in litis consorte videtur firmare Abb. hic num. 10. Sed contrarium tenent Dec. num. 36. & Ripa num. 58. assignantes rationem differentia inter conjunctas personas, & litis consortes. Alias fallentias ad prædictam regulam prosequitur Ripa à num. 54. & ex ejus dictis collige novem esse necessaria ad hoc, ut litis consors possit agere pro consorte, ut hic per eum num. 59. vers. Ex præmissis.

11 Tercio nota ibi, ut etiam amplius suos redditus augmentarent. unam causam legitimam supplemendi aliquot præbendas, easque ad pauciores numerum redigendi, nempe ut augeantur redditus tenus aliquarum præbendarum; tot enim in Ecclesia sunt ponendi, quot ex illius redditibus possint congrue sustentari, c. 1. de instir. & c. 1. §. Sanè, de sacra regul. lib. 6. Quamvis autem inter pauciores Ecclesie dividuntur proventus, tanto majores sunt singulorum percipientium portiones, ut hic, & in c. ult. vers. Quantoque inter pauciores, de concess. præb. lib. 6. & ita hic notant Abbas num. 1. Aretin. in 2. notab. & Ripa num. 20. Facit quod notat glof. in c. Pulchra, in ver. Dato, 86. dist. & Butr. hic num. 8.

12 Hodie hæc causa partim approbatur, & partim modificatur a Concilio Tridentino in c. 15. sess. 24. ubi statuitur, ut in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, in quibus frequentes, adeoque tenues sunt præbendæ, unam cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonico gradui non sufficiant, liceat Episcopo cum Capituli consensu, vel aliquot beneficia simplicia, non tamen regularia, ijs unire (& in hoc primo numero restringitur c. Exposuisti, infra de præb. quo permittebatur, ut propter paupertatem præbendarum possent eis annexi etiam Capellæ, id est, Parochiales Ecclesie, ut ibi dicitur) vel si hac ratione provideri non possit, aliquot ex ijs suppressere, & illarum fructus reliquarum distributionibus applicare. Et circa hoc secundam membrum nota suppressionem præbendarum hodie fieri non posse nisi in subsidium, nempe cum deficit remedium unionis beneficiorum simplicium; nam alternativa, vel, non est electionis, sed ordinis, ut ostendit condicio illa, si hac ratione provideri non possit, & censuit Sacra Congregatio ejusdem Concilij interpres, & de intellectu illius decreti vide quod plenè scripsi in d. c. Exposuisti. Et quod spectat ad rem præsentem, ex eo decreto collige quinque conditiones requisitas ad hoc, ut fieri possit præbendarum suppressio. Prima scilicet, ut Ecclesia sint insignes. Secunda, ut præbendæ sint frequentes. Tertia, ut præbendæ simul cum distributionibus sint adeo tenues, ut non sufficiant ad decentem Canonico sustentationem. Quarta, ut suppressio non fiat à

Capitulo, sed ab Episcopo de Capituli consensu. Quinta, ut fiat in subsidium, id est, deficiente remedio unionis simplicium beneficiorum.

13 Quarto nota ibi, contra antiquam consuetudinem statuerunt. Canonici posse statuta facere contra consuetudinem Ecclesie diu observatam, dummodo id faciant ex causa communis utilitatis, glof. hic in ver. Consuetudinem. Hosti. num. 2. in eod. ver. Butr. num. 13. Imol. num. 8. vers. Et nota etiam. Quod procedit etiam non facta mentione consuetudinis, ut hic per Butr.

14 num. 10. per rationem c. 1. de consuet. lib. 6. Quamvis hoc procedit, etiam si consuetudo foret utilitatem publicam, & statum sit nutritivum utilitatis private ipsorum statuentium, dum tamen hoc faciant ex rationabili causa, secundum Abb. hic num. 2. & Aretin. num. 4. Hoc intelligas tu cum duplici declaratione. Prima est, dummodo statutum concernat directè, & principaliter publicam utilitatem Ecclesie, secundario autem & indirectè privatum commodum singulorum Canonicozum, prout declarat hic Ripa num. 22. Secunda declaratio est, dummodo statutum fiat à Capitulo de Episcopi consensu, vel etiam sine, si verum est confirmationem Papæ intercessisse, secundum Jo. And. hic num. 2. in ver. Statuerunt. Aut autem, & super quibus Capitulum possit absque consensu Episcopi statuta facere, eiusque penam adijcere plenè notavi ex sententia Sac. Congregationis Concilij in c. Cum omnes, num. 37. sup. eod.

15 Quinto nota ibi, in Canonicos receperint nullas præbendas assignatis existens. Præbendam non esse de substantia Canoniciatus, quia potest esse Canonici sine præbenda, ut hic per secundum Bald. num. 18. Abb. in 3. notab. Aretin. num. 6. & Rip. num. 26. Idem tenet Innocent. in c. In fine infra de Cleric. non resid. & probatur in c. Sanctorum, 70. dist. ubi expressum est quem non debere esse Canonico præbendam in diversis Ecclesijs, quasi innuat, ut quis possit in diversis Ecclesijs habere Canoniciatus sine præbenda, cum id sit utile Ecclesie, ut contingit si Canonici habeant unde vivant ex distributionibus quotidianis, ut scripsi plenius in c. Cum jam dudum, nu. 24. & 25. infra de præb. Item in principio erant Canonici sine præbendis distinctis, maximè quando

17 Ecclesia non habebat temporalia, c. Videntes, 12. quest. 1. Abb. hic num. 30. in fin. Sed hoc intelligunt Doctores respectu temporis præteritis: nam respectu futuri utique non potest esse Canonici sine præbenda, id est, sine spe & expectatione future præbendæ, c. Relatum, infra de præb. c. Cum super, de concess. præb. & hic debet intelligi glof. in c. un. in ver. receperint, de Cler. non resid. lib. 6. dum ait, non esse Canoniam sine præbenda. Hæc enim duo ita sunt naturaliter conjugata, ut cui conferretur Canoniciatus, debeat assignari & præbenda si qua vacat, ac si non vacet, debeat expectari vacatio, ad quod vide bonam glof. in c. Dilectum, il. 1. in ver. Approbantes, infra de præb. & ita hic declarant Bald. d. num. 18. & Ripa, num. 26. & 77. vers. Nec obstat dictum Innocentij.

18 Sexto nota ex illis verbis, sine præjudicio dictæ Constitutionis. Et signa duas regulas valde practicabiles in materia protestationis. Prima regula est, quod protestatio contra substantiam

rei,

rei, super qua interponitur, non prodest. Et ita contingit in casu hujus decretalis. Nam novi Canonici fuerunt recepti cum protestatione, ut non frangeretur numerus præbendarum in constitutione præfixus, & hic ut præbendam non haberent, quæ est substantia negotij, nam receptus non debet cetera præbenda, ut c. Cum super, infra de concess. præb. & dictum est in præced. notab. merito protestatio hic non profuit, & Papa illam non admittit. Ad idem c. Dilectus, il. 1. & c. Inter cetera, infra de præb. c. Si quis objecerit, 1. quest. 3. & est simile in protesto cum protestatione ut habeat proprium, c. Cum ad monasterium, in fin. infra de statu Monach. & c. Insuperante, §. 1. qui Cler. vel vovet, & in contrahente matrimonium cum protestatione ut vitetur proles, c. Alie de condit. appof. & ita hanc regulam ex hoc textu elicit glof. in ver. sine præjudicio. Hostien. num. 12. Jo. Andr. num. 3. Henric. Boich. num. 1. Bellam num. 3. vers. Secunda conclusio, eamque confirmat, & tripliciter limitat Felin. num. 7. vers. Secunda conclusio.

19 Secunda regula est, quod ubi quis per contrarium factum contradicit suæ protestationi, nec protestatio, & factum esse simul compatiuntur, non suffragantur protestatio. Et ad hoc quotidie allegatur hic textus. Nec obstat quod hoc fiat corruptè, ut post Butr. dicit Abbas hic num. 14. eo quod protestatio hic non fuerit contraria factum. Nam Canonici antiqui receperunt istos in Canonicos, & volebant eos esse Canonicos, nec protestatio repugnabat, sed veniebat ad tollendum jus consecutum ad factum gestum. Nam ex quo quis est receptus ad jus Canonice, consequenter ex dispositione juris debet habere præbendam, c. Relatum, de præb. & ad hoc jus consecutum tollendum tenebat ista protestatio. Id, inquam, non obstat, quia si bene advertatur, hæc protestatio cantabat sic, videlicet: Recipimus vos in Canonicos cum protestatione, quod non intendimus derogare constitutioni nostræ de numero quatuordecim. Pugnabant autem ex diametro protestatio ut salva maneret constitutio de certo numero, & ad hoc receptionis ultra numerum. Et hoc est quod dicit littera, contra constitutionem ipsam, voluntarie venientes, quinque in Canonicos receperunt, & infra ibi, in derogationem suæ Constitutionis: hoc enim aperte demonstrat Canonicos recipiendo alios ultra numerum fecisse actum derogatorium constitutioni, quam protestabantur salva fore. Nam numerum in ea præfixum manere integrum, & numerum frangere alios recipiendo ultra numerum, se invicem non compatiuntur, merito rejicitur protestatio uti contraria factum, & sic puto salvari posse communem intellectum, prout postea reperi illum defendi per Rip. hic num. 77. vers. Defendendo inductionem Unde hanc regulam ex hoc. desumunt glof. hic in ver. præjudicio. Innocent. numer. 1. Compollit, num. 6. Abb. Antiqui, num. 2. in fin. Henric. Boich. num. 3. Jo. de Anan. num. 5. & reliqui Interpretes, & Domini de Rota decis. 6. incipit. Si suspensus, de casu possess. & propriet. & decis. 15. Si index, in fin. de off. deleg. in noviss. & decis. 260. num. 5. par. 5. recent. Nam per actum contrarium recedunt à protestatione, ut dixit Rot. in præleg. decis. 6. & 15. & decis. 563. num.

1. part. 3. diversi. & hoc pro regula videntur præsupponere commaniter Doctores, hic, ut Felin. testatur, num. 77. Quam tamen limitat lex modis, ut ibi in vers. Recipit tamen ista regulas, eamque fulius prosequitur Ripa hic in 4. quest. à num. 70. usque ad num. 101.

20 Porro occasione receptionis, quam hic fecerunt Canonici antiquissime præjudicio fractionis numeri, Doctores multum insistunt circa protestationis materiam, quæ secundum Abb. hic est proluxa, subtilis, & periculosa. Secundum Felin. profundissima. Secundum Alex. de Navo, longa, & difficilis, sed tamen utilis. Secundum Jo. Bapt. Ferrer. subtilis, & intricata, practicabilis tamen; & secundum Dec. veritatis in magno pelago. Eamque fundamentaliter examinat Jo. And. in reg. in general. lib. 6. in Mercur. & Bart. adeo copiose & ordinatè eam tractavit in l. Non solum, §. Morre, ff. De novi oper. nunciat. ut nullus postea sit actus illam ingredi, ut hic dicunt Felin. num. 26. vers. Restat postremo, & Rip. num. 66. vers. Pro intelligentia, licet Butr. num. 35. dicat Bartolom. eam non perfecte explicare. Canonista tamen hic dilatat simbrias, præsertim Butr. à num. 35. Felin. à num. 27. & Ripa, qui eam ulterius tractat à num. 66. usque ad num. 167. Sed proprius ad materiam hujus capit. vide tu compendiosam distinctionem, quam hic posuit Hostien. num. 12. & sequuntur Jo. And. num. 30. Henric. Boich. in princ. & Cardin. num. 7. vers. Generaliter autem. Moderni tamen videntur sequi trimembrem distinctionem Abb. hic num. 15. quam resumunt Dec. à num. 61. & Ferrer. num. 1. tomo. 2. Repeten. fol. 183. & colligitur ex dictis Antonij de Butrio à num. 35. videlicet quandoque protestatio fit ad tollendum id, quod venit consecutum ad factum, & valet si fiat super dependentibus à sola voluntate protestantis, & actus vitatur, l. Per servum, §. Si fructus, in fructus legator. ff. De usu & habit. Secus si fiat super dependentibus à consensu plurium, quia requiritur omnium consensus, alias non valet, per ea, quæ notantur in c. fin. de condit. appof. & idem est si protestatio fiat super non dependentibus à potestate partium, sed à dispositione juris, quia non valet. Quandoque est contraria factum, & similiter valet si fiat super dependentibus à mera voluntate protestantis, & alterius, quia valet de consensu utriusque, c. Cumanus, de elect. Etiam si sit contra præsumptionem juris, & de jure, dummodo abire turpitudine, per ea, quæ notantur in c. Si quis fidem, de sponsal. & per Innoc. in c. Veniens, il. 2. eodem tit. Secus si fiat sine consensu alterius, quia non valet, nisi fiat ex causa probabilis, ut c. 1. infra quod met. cau. Quandoque protestatio fit ad declarandum factum multipliciter intelligibile, & ad dandum intellectum contra communem intelligentiam, & protestatio valet, & operatur ut factum intelligatur secundum sensum protestantis, l. Nescimus, ff. De negot. gest. l. Si quis, §. Perique, ff. De relig. & sumpt. funer. Singula hæc membra per distinctas conclusiones latissime prosequitur, in aliquibus temperat, pluribus illationibus exornat,

nat. & ab objectis tuerur. Rip. hic in 4. quæst. ad numer. 7. i. usque ad numer. 101. ad quem recurrit. Et ad certum membrum adde Dominos de Rota decis. 218. num. 1. & seq. part. 7. recent. ubi notabiliter declarat prolationem suffragari quando non est contraria factio, sed tollit mentem a factio, allegant l. Non solum, §. Mortes, & ibi Doctores, maxime Rubeum num. 349. ff. De novi oper. nunciat. Burlacc. cons. 214. num. 16. lib. 2. & fuit theoricæ Abb. in c. 1. num. 16. & 17. infra de lit. concess. quem sequitur Alex. cons. 130. in causa Strazarorum, col. ult. num. 17. lib. 4. quam prolixius examinat Ripa hic num. 70. ubi etiam videas an, & quando prolatio dicatur contraria factio.

25 Septimo notabi, de Canoniam nihil perciperent, donec primi duo essent prebendas integras affecturi, aliud esse Canoniam, aliud prebendam, ut hic, & in c. Nam te, infra de rescript. ibi, in Canoniam recipere, & prebendam sibi conferre deberent, & in c. Dilectus, il. 2. infra, de preb. Canoniam secundum gloss. hic in verb. receperunt. Innoc. num. 2. & Compolt. num. 7. est quoddam jus proveniens ex electione, & receptione in fratrem, ut hic, & in c. Dilectus, inf. de prebend. & secundum Compolt. hic num. 8. & Hostien. num. 4. consistit in iure, & honore, ut c. Proposuit, in fin. de concess. preb. scilicet Italio in Choro, loco in Capitulo, & similibus, ut in prædictis iuris, in c. Præchorum, & in d. c. Dilectus, de preb. Vel, ut describit Baldus hic num. 13. Canoniam est jus spirituale in Ecclesia, quo iure communi competet locus in Choro ad divina officia, & cetera, que debent fieri in Capitulo, sicut sunt tractatus electionis, alienationis, & similia, que collegialiter debent fieri. Prebendam verò prout strictè, & proprie accipitur hic, & infra de preb. prætorum, secundum Compolt. hic num. 9. Est jus ordinatum, seu institutum pro Canonico ad utendum, & fruendum rebus, & iuribus ad hoc deputatis, & recipiendum, & administrandum ipsa, quod jus ex Canoniam, sive officio descendit tanquam sequela, quia ex quo quis habet Canoniam, sive officium, debet habere prebendam, sive beneficium, c. Relatum, & c. Dilectus, 1. & 2. infra de preb. c. Si quis, & c. Eos, §. 1. distinctè. Et hinc fit ut ob respectum, quem habet prebenda ad Canoniam, quia scilicet ex ea procedit, & pro Canonico instituta est, si alicui prebenda vacans conferatur, vel de ipsa quis investitur, perinde sit, ac si investitur de Canoniam, ut notatur in c. Transmissam, infra de elect. Nam ex hoc ipso & Canoniam intelligitur collata. Secundum Compolt. hic num. 10. & Bald. num. 19. quia unum trahit ad se reliquam rationem connexionis, & consuetudinis unionis. Unde sufficit, ut in literis Papæ, vel Episcopi fiat mentio de altero, quia correlativa sunt, & unum ab altero dependet. Fatetur tamen Compolt. consilium esse, ut collator dicat: Confero tibi prebendam cum plenitudine iuris Canoniam, ut cap. Proposuit, infra de concess. preb. Tu adde Dominos de Rota decis. 147. Viam Canoniam, alias 72. de rescript. in aut. ubi decidunt gratiam non esse subrepticiam, si Canoniam prebendatus impetret aliud beneficium factâ mentione de prebenda quam obtinebat, non autem de Canoniam, licet contrarium resolvant in casu conver-

30 so, videlicet in eo, qui fecit mentionem de Canoniam, & non de prebenda, ut in decis. Bignetti 2. Vtrum Canoniam, de preb. & fuit de c. 449. Quidam habens alius 33. de rescript. in no. De quo tamen vide quod plenè scripsi in c. Nam te, infra de arat. & qualis.

31 Quandoque verò prebenda accipitur largius pro iure, quod alicui non tanquam de collegio, sed ratione ministerij, vel officij, vel paupertatis, aut utilitatis conceditur ad utendum, & fruendum certis rebus Ecclesiæ, ut reditibus, quos Canonici, vel alij percipiunt. De qua prebenda habetur in c. Quia tantummodo, infra de magistr. in c. Possessiones, §. 6. quæst. 1. & in c. Illud, quæst. 6. Nec talis prebendatus inter erit communibus tractatibus, cum non sit e collata prebenda ut Canonico. Unde laici nobiles, qui ab Ecclesia Compollana, & Ecclesia sancti Martini Iurionis recipiuntur in Canonicos, vocem in electionibus, vel alijs tractatibus non habent, cum sit jus spirituale, quod in laicum non cadit. c. Sacrosancta, & c. Massiana, de elect. Sed per talem receptionem intelligitur ipsi nobiles jus consequi quantum ad ea, que de iure capere possunt, cuiusmodi sunt temporalia, quoad diæna distributiones, & similia, Arg. c. Pastoralis, de donat. & l. Si aliquando, ff. de leg. 1. & ita hic declarat Compolt. num. 10. & seq. & secundum hæc accipiendum est quod hic notant Vincentius & gloss. in ver. Receperunt, & Host. num. 6. dum dicunt laicum, quamvis non possit esse Canoniam, posse tamen esse prebendam. Arg. c. In Ecclesia, infra de instit. Hoc enim debet intelligi de prebenda non canonicali. Secus verò si ut annexa Canoniam, quia tunc quamvis habeat aliquid temporalitatis, tamen proprie illam annexionem est jus spirituale, ut probat textus in c. Dilectus, & ibi dixi num. 7. post Card. & Abb. infra de preb. & propterea merus laicus talis prebendæ non est capax, ut ibi declarat Abb. in §. notab. & in c. Majoribus, eod. tit. Hodie tamen hæc differentia non videtur amplius admittenda, quia prebendæ consideratæ seorsim à Canoniam nihil aliud sunt, quam sit penoia, seu pensiones super reditibus Ecclesiarum, quæ quidem pensiones hodie multum habent spiritualitatis, & non reservantur nisi primâ consensu initiatis, ut servat Curia, & scripsi latè in c. Olim in cunctis, ad num. 94. infra de elect. & in c. Ad audientiam, ad no. 40. usque ad n. 121. de rescript.

33 Octavo nota, ex ipsa verbis, ita quod de Canoniam nihil perciperent, non esse simoniam cum recipere aliquem in Canoniam eo pacto, ut de prebendis distinctis nihil percipiat, & ita intelligunt hanc literam gloss. in ver. Receperunt, & Innocent. num. 5. Ratio est quia licet statuto ordinabatur, ut antiquæ prebendæ inter Canonicos distinctæ non minuerentur, & hoc iuri consonabat: pacto autem iuri consona simoniam non inducit, quia hæc promissio alias illicita propter iuris concursum efficitur licita; secus verò si reciperetur cum pacto, ut nec de Canoniam, nec de prebendis distinctis, nec de communibus proveniendis aliquid perciperet, hoc enim esset simoniacum, ut c. Dilectus, il. 1. infra de preb. Ad hoc Concilium Tridentinum sess. 24. c. 14.

36 Hæc conclusio non probatur hic, quia ex pro-

testatione, & pacto Canonici antiqui intendebant excludere noviter receptos à reditibus superexcrecentibus, quod non erat iuri consonum; seltamen in se vera, quia quæ de iure insunt, licet deducuntur in pactum etiam in spiritualibus, c. Significatum, & c. Per tuas, de Simon. gloss. in c. Ad audientiam, in ver. Renunciantes, de rescript. gloss. 2. in c. 1. de rescript. spoliar. lib. 6. Butr. hic num. 49. Abbas num. 24. & Dec. num. 131. & alij communiter. Hic verò prolatio non damatur tanquam simoniacæ, quia inter electores, & electum nulla intercessit pactio, vel conventio, sed tantummodo Canonici inter se statuerunt, ut receptus nihil perciperet. Concedendo autem statutum quamvis malum, non committerent simoniam, licet alias peccaverint: Sed si hoc in pactum deduxissent, utique fuissent simoniaci, ut c. Araldus, §. quæst. 3. & c. Quam pio, 1. quæst. 2. & hunc intellectum approbat Innoc. d. num. 5. in ver. Perciperent, ver. Vel dic melius, Abb. Antiq. num. 2. in ver. Ita quod. Host. num. 6. Jo. And. num. 36. quæ hoc notabiliter inferunt, ut pactum initium inter eligentes non noceat electo. Sed circa hoc vide tu quod scripsi in c. Nobis, de Simon. ubi latissimè in utramque partem dilertui, an electio facta per simoniam cum electoribus commissam, electo ignorante, sit ipso iure nulla, à num. 37. usque ad num. 83. Item pondera Concilium Tridentinum sess. 24. c. 14. & Constitutionem Pij V. quæ incipit: Dum nimis, in Bullar. tom. 2. pag. 310.

39 Nonò nota ibi, per Canoniam industriam, Canonicis de novo receptis providendum esse de reditibus superexcrecentibus, etiam si huiusmodi incrementum proveniret ex industria antiquorum Canoniorum: hic enim Papa non admittit allegationem eorumdem Canoniorum dicentium, fructus excreverint per eorum industriam, quia alios recipiendo sibi præjudicium inculerunt, cum tot ponendi sint in Ecclesia, quot ex ejus reditibus possunt commodè sustentari, c. 1. infra de instit. Ideoque Papa simpliciter mandat, ut receptis assignentur reditus superexcrecentes, nec distinguat unde augmentum provenierit. Neque id attendi debet, ex quo reperitur adaucti, c. ult. de verb. signif. gloss. hic in ver. Industriam. Hoc enim favore divini cultus introductum est in ampliandis Ecclesiæ ministris, secundum Innoc. hic num. 8. in ver. Superexcrecentes. Sed hoc notabiliter declarat Doctores ut procedat si prædia sint communia, & reditus communiter augmententur. Secus verò si prebendæ sint omnino distinctæ, & separate, & per industriam Canonici sua prebenda augmentetur; quia tunc augmentum cedit ei soli, nec eos dividere, aut cum alijs communicare compellitur. Arg. l. Ceterum, ff. De rei vendic. c. ult. in 1. rescript. infra de pecul. Cleric. c. 1. in fine de usury, & c. Cum causam, de preb. Nam & paludes melioratæ curia cultorum non debent separatim censeri, nec diligentiam suam sibi damnosam inferre, dicit textus in l. ut. Cod. de alluvion. & ita hic declarat Host. num. 17. Jo. And. num. 37. & Butr. num. 56.

42 Decimò nota ibi, sicut consuevit, ex omissione clausulæ ex stylo Curie apponi consuevit rescriptum non vitari, quia subintelligitur, ut hic est textus apertus, quem ad hoc ponderat Ro-

man, in cons. 376. Quæstio est, in fine. Butr. hic num. 19. Imol. num. 9. vers. Item potes notare quod clausula, concordat textus in c. Accepimus, & ibi dixi in 2. notab. infra de arat. & qual.

43 Undecimò nota ibi, nisi in tantum excreverent Ecclesiæ facultates, in Constitutione Ecclesiæ, quataxatur certus Canoniorum numerus, subintelligi tacitam conditionem, nisi Ecclesiæ reditus augmentetur, ut hic est casus secundum Cardin. in princip. & notat gloss. in ver. Sufficiens, cum quæ omnes transeunt. Ratio est quia quilibet dispositio intelligitur rebus sic stantibus, c. Beatus, 22. quæst. 2. & c. Quemadmodum, cum ibi notat, de iurejur. Domini de Rota apud Cast. de Grass. decis. 4. num. 17. de reb. eccles. non alienan.

45 Ex quo notabiliter infero ut decretum Concilij Tridentini c. 3. sess. 25. de Regular. quo præcipitur, ut in monasterijs Monialium sit tantum numerus constituitur, & imposterum conservetur, qui vel ex reditibus proprijs monasterij, vel ex consuetis elemosynis congruè sufficere, sit intelligendum, & declarandum, nisi reditus monasterij adeo excreverint, ut ad plurius Monialium sustentationem congruè sufficiant, juxta textum hic. Nam isti Canonici fecerunt constitutionem, ut prebendæ essent quatuordecim tantum, & constitutio fuit à Sede Apostolica confirmata, ut patet in ver. Verum, & infra in ver. Mandamus, Per quam quidem confirmationem Constitutio effecta fuerat Papalis nec videbatur posse à Canonicis revocari, c. Si Apostolica, c. Si eum, & c. In qui, in fin. de prebend. lib. 6. c. Cum aliquibus, de rescript. eodem lib. Cardin. cons. 130. Ad primam partem, num. 5. Decimò nota ibi, per Canoniam industriam, Canonicis de novo receptis providendum esse de reditibus superexcrecentibus, etiam si huiusmodi incrementum proveniret ex industria antiquorum Canoniorum: hic enim Papa non admittit allegationem eorumdem Canoniorum dicentium, fructus excreverint per eorum industriam, quia alios recipiendo sibi præjudicium inculerunt, cum tot ponendi sint in Ecclesia, quot ex ejus reditibus possunt commodè sustentari, c. 1. infra de instit. Ideoque Papa simpliciter mandat, ut receptis assignentur reditus superexcrecentes, nec distinguat unde augmentum provenierit. Neque id attendi debet, ex quo reperitur adaucti, c. ult. de verb. signif. gloss. hic in ver. Industriam. Hoc enim favore divini cultus introductum est in ampliandis Ecclesiæ ministris, secundum Innoc. hic num. 8. in ver. Superexcrecentes. Sed hoc notabiliter declarat Doctores ut procedat si prædia sint communia, & reditus communiter augmententur. Secus verò si prebendæ sint omnino distinctæ, & separate, & per industriam Canonici sua prebenda augmentetur; quia tunc augmentum cedit ei soli, nec eos dividere, aut cum alijs communicare compellitur. Arg. l. Ceterum, ff. De rei vendic. c. ult. in 1. rescript. infra de pecul. Cleric. c. 1. in fine de usury, & c. Cum causam, de preb. Nam & paludes melioratæ curia cultorum non debent separatim censeri, nec diligentiam suam sibi damnosam inferre, dicit textus in l. ut. Cod. de alluvion. & ita hic declarat Host. num. 17. Jo. And. num. 37. & Butr. num. 56.

42 Decimò nota ibi, sicut consuevit, ex omissione clausulæ ex stylo Curie apponi consuevit rescriptum non vitari, quia subintelligitur, ut hic est textus apertus, quem ad hoc ponderat Ro-

man, in cons. 376. Quæstio est, in fine. Butr. hic num. 19. Imol. num. 9. vers. Item potes notare quod clausula, concordat textus in c. Accepimus, & ibi dixi in 2. notab. infra de arat. & qual.

43 Undecimò nota ibi, nisi in tantum excreverent Ecclesiæ facultates, in Constitutione Ecclesiæ, quataxatur certus Canoniorum numerus, subintelligi tacitam conditionem, nisi Ecclesiæ reditus augmentetur, ut hic est casus secundum Cardin. in princip. & notat gloss. in ver. Sufficiens, cum quæ omnes transeunt. Ratio est quia quilibet dispositio intelligitur rebus sic stantibus, c. Beatus, 22. quæst. 2. & c. Quemadmodum, cum ibi notat, de iurejur. Domini de Rota apud Cast. de Grass. decis. 4. num. 17. de reb. eccles. non alienan.

45 Ex quo notabiliter infero ut decretum Concilij Tridentini c. 3. sess. 25. de Regular. quo præcipitur, ut in monasterijs Monialium sit tantum numerus constituitur, & imposterum conservetur, qui vel ex reditibus proprijs monasterij, vel ex consuetis elemosynis congruè sufficere, sit intelligendum, & declarandum, nisi reditus monasterij adeo excreverint, ut ad plurius Monialium sustentationem congruè sufficiant, juxta textum hic. Nam isti Canonici fecerunt constitutionem, ut prebendæ essent quatuordecim tantum, & constitutio fuit à Sede Apostolica confirmata, ut patet in ver. Verum, & infra in ver. Mandamus, Per quam quidem confirmationem Constitutio effecta fuerat Papalis nec videbatur posse à Canonicis revocari, c. Si Apostolica, c. Si eum, & c. In qui, in fin. de prebend. lib. 6. c. Cum aliquibus, de rescript. eodem lib. Cardin. cons. 130. Ad primam partem, num. 5. Decimò nota ibi, per Canoniam industriam, Canonicis de novo receptis providendum esse de reditibus superexcrecentibus, etiam si huiusmodi incrementum proveniret ex industria antiquorum Canoniorum: hic enim Papa non admittit allegationem eorumdem Canoniorum dicentium, fructus excreverint per eorum industriam, quia alios recipiendo sibi præjudicium inculerunt, cum tot ponendi sint in Ecclesia, quot ex ejus reditibus possunt commodè sustentari, c. 1. infra de instit. Ideoque Papa simpliciter mandat, ut receptis assignentur reditus superexcrecentes, nec distinguat unde augmentum provenierit. Neque id attendi debet, ex quo reperitur adaucti, c. ult. de verb. signif. gloss. hic in ver. Industriam. Hoc enim favore divini cultus introductum est in ampliandis Ecclesiæ ministris, secundum Innoc. hic num. 8. in ver. Superexcrecentes. Sed hoc notabiliter declarat Doctores ut procedat si prædia sint communia, & reditus communiter augmententur. Secus verò si prebendæ sint omnino distinctæ, & separate, & per industriam Canonici sua prebenda augmentetur; quia tunc augmentum cedit ei soli, nec eos dividere, aut cum alijs communicare compellitur. Arg. l. Ceterum, ff. De rei vendic. c. ult. in 1. rescript. infra de pecul. Cleric. c. 1. in fine de usury, & c. Cum causam, de preb. Nam & paludes melioratæ curia cultorum non debent separatim censeri, nec diligentiam suam sibi damnosam inferre, dicit textus in l. ut. Cod. de alluvion. & ita hic declarat Host. num. 17. Jo. And. num. 37. & Butr. num. 56.

42 Decimò nota ibi, sicut consuevit, ex omissione clausulæ ex stylo Curie apponi consuevit rescriptum non vitari, quia subintelligitur, ut hic est textus apertus, quem ad hoc ponderat Ro-

45 Hæc tamen obtinent in Monasterijs Monia-
lijum duntaxat ubique locorum, & in Monaste-
rijs virorum ultra montes, ut scripsi plenius in
cap. 1. in *suprad. quest. infr. de insti.* non autem in
Monasterijs virorum Italiae, & Insularum adja-
centium, quia in decretis de celebr. Missar. non ita
pridem editis à S. Congregatione Concilij in §.
13. in Bullar. tom. 4. pag. 316. specialiter
cautum est, ut Superiores regulares perpetuo
servare tenantur numerum familie in prædictis
monasterijs Capituli generalis, vel provincialis
authoritate præfixum, nec possint quoquo
modo augere, etiam prætextu augmenti redi-
tuum abique sacri ipsius Congregationis licen-
tia, sub pena privationis officiorum vocisque
active ac passivæ, & perpetuæ inhabilitatis eo
ipso incurrenda. Idemque prius sanxerat Pau-
lus V. in *Constit. quæ incipit: Sanctissimus. edita die*
4. Decemb. 1605. ut in Bullar. tom. 3. pag. 187.

Duodecim nota ibi, ad vacaturas præbendas
quatuor receperunt. De jure communi non videri
prohibitum receptionem Canonicorum cum
expectatione futuræ præbendæ, sed quia hoc vi-
detur obviare Concilio Lateranensi in c. Nulla,
infra de *Concess. præbend.* & à Doctoribus dantur
varie solutiones, ego hunc articulum expediam
infra cum gloss. in *vers. Ad vacaturas præbendas*,
distinguendo quinque casus.

49 Decimotertio nota ibi, antiqui Canonici præ-
bendas cum integritate percipientibus consuetas. Ca-
nonicis de novo receptis, non teneri antiquos
Canonicos communicare suas præbendas, sed
tantum reditus superexcrecentes. Sed contrã.
50 Canonici antiqui venerunt contra Constitutio-
nem suam recipiendo Canonicos ultra nume-
rum in Constitutione præfixum. Ergo non de-
bet beneficium ipsius Constitutionis jvari, cap.
Cum accessissent, supra eodem: nec Canonicis nuper
receptis debent negari præbendæ, c. Dilectus, il.
primo, infra de *prob.* Doctores solvunt contra-
rium tripliciter.

Prima solutio est Innocentij, hic num. 7. quod
hic propterea non debebant communicari præ-
bendæ, quia Constitutio non loquebatur de nu-
mero Canonicorum, sed de numero præbenda-
rum duntaxat: aliud enim est Canonica, aliud
præbendæ, unde recipiendo Canonicos ultra nu-
merum, non venerunt contra Constitutionem:
merito Papa determinat ut consuetæ præbendæ
antiquis Canonicis cum integritate permaneant.
Et ex hoc singulariter nota numerum præben-
darum non frangi per receptionem ultra nume-
rum Canonicorum: & hæc solutio communi-
ter tenetur, ut hic testatur Imol. num. 30. sed repu-
gnat littera ibi, in *derogationem suæ constitutionis*,
ut latius dixi *sup. in evidentialibus* num. 3. & 19.

Secunda solutio est Compostellani hic nu. 5.
in *vers. Consuetas*. Quod ideo Canonici antiqui
non debuerunt suas præbendas communicare,
quia protestati fuerunt, ut per hoc præbenda-
rum numerus in Constitutione taxatus non
frangeretur: alioquin nisi fuissent protestati,
debuisse suas præbendas communicare, ut c.
Dilectus, si primo infra de *prob.* ubi disponitur, ut
dantur eis quocumque distribuciones. Sed hæc
solutio non recipitur à Doctoribus. Tum quia
protestatio fuit contra jus, tum quia fuit contra-
ria factio, ut dixi supra in 6. notab.

Tertia solutio est glossæ hic in *ver. Cum inte-
gritate*, quod numerus antiquarum præbenda-
rum fuit fractus per receptionem ultra nume-
rum, & communicatio eorundem præbendarum
iusta fuit, sed eam Pontifex non concessit, quia
recepti eam non petierunt. Hæc solutio est opti-
ma ad rectum, quia revera novi Canonici non
petierunt nisi fructus superexcrecentes. Sed re-
stat dubium, an per superexcrecentiam fru-
ctuum, & receptionem Canonicorum ultra nu-
merum frangatur numerus præbendarum. In
quo dubio distingue plures casus, ut hic per Butr.
num. 37. & vide quæ scripsi inc. *Dilectus, il primo*
num. 21. & 25. infra de *prob.*

51 Decimoquarto nota ibi, pares cum alijs sortiri
præbendas. Canonicis ultra numerum deberi fru-
ctus superexcrecentes, usque ad quantitatem
valoris præbendarum antiquarum, & non ultra:
quod verò superflerit, in communes usus Ca-
nonicorum, vel aliter, ut melius videbitur, esse
convertendum, ut dicitur in littera. Sed quid si
52 reditus superexcrecentes non sufficiant nisi ad
unam præbendam? Inno. hic num. 2. in *vers.*
Superexcrecentes. Holtien. num. 19. Petrus de
Sampione, & Compostell. num. 25. *vers. Item*
pone, tenent adhuc esse dividendos inter omnes
receptos aequaliter, arg. *hujus littera*; & quia si
Papa concedit noviter receptis, quod plus est,
scilicet fructus quando sunt pares præbendis,
censetur etiam concedere quod minus est, scilicet
quando non sufficiunt, arg. c. 1. 16. *quasi 2.*
& cap. *Ex parte, il 3. de Distin.* Sed Vincenzus,
Agid. & Abb. Antiqu. hic. 5. in *vers. pares*, di-
cunt esse in arbitrio superioris eligere cui det, &
sic esse locum gratificationis, arg. c. *Quod autem, inf.*
de larepar. & l. *Privilegia, ff. De privi. credit.*
placet distinctio Jo. Andr. hic num. 14. quod
ait: Apparere quis sit primò receptus, & tunc
debentur illi fructus superexcrecentes, etiam si
non sufficiant nisi ad unam præbendam, quia
gratificatio non habet locum nisi ubi est paritas,
c. *penult. de rescr. lib. 6.* Item si hoc habet locum in
præbenda, ut scilicet debetur prius recepto; ergo
& in fructibus, qui succedunt loco præben-
dæ, arg. c. *Ecclesia, inf. Vr lit. pend.* Fateatur tamen
53 Jo. Andr. præbendam non ita esse affectam, ut
collatio alteri facta non teneat secundum ea,
quæ notantur in c. *Si soli, de concess. præb. lib. 6.* Aut
non apparet quis sit primò receptus, & tunc
fructus aequaliter sunt dividendi juxta primam
opinionem Innocentij, & sequacium, quæ distin-
ctio fuit originaliter Compostell. *loc. cit.*

54 Ultimo nota ibi, revocatu in *irritum*, quicquid
ab alterutra parte fuerit innovatum post motam
litem, in irritum esse revocandum tanquam at-
tentatum, ut hic, & in c. *Ecclesia Sanctæ Mariæ*,
inf. Vr lit. pend. cum alijs hic alleg. in gloss. in
ver. Post motam questionem, revocatio tamen fieri
debet præviâ diligenti causæ cognitione, ne
alioquin lite pendente quis privetur commodo
suz possessionis contra id, quod habetur in c.
Voluntus, 16. quasi 4. & in c. *Consultationibus, de*
jurepatr. secundum Innocent. hic num. 9. in *ver.*
Revocatu, & Imol. num. 38. Idem firmant Inno-
cent. & Jo. Andr. in c. *Episcopi, de reb. Eccles. non*
55 *alien.* Cum enim attentare sit delictum, Bellam,
decis. 18. incip. Oneratio consentientium, n. 1. Lancel-
lot. de Atrent. in prescr. nu. 104. & 105. & delicta

con

concludenter probari debeant, c. *Super hu.* ubi
Felin. num. 17. de *acofat.* Butr. *decis. 440. in v. p.*
Franciscus de Arala, num. 3. part. 1. Inde fit ut
attentata sint plene probanda, ut decidit Do-
mini de Rota *decis. 411. num. 1. part. 2. recent.*
56 Unde in primis, & ante omnia non esse revoca-
canda attentata quando sunt turbida, dixit Ro-
ta decis. 651. num. 1. part. 3. recent. & potest Ro-
ta hujusmodi attentata turbida non attendere,
quando causa fuit commissa ejus arbitrio, ut *de-
cis. 657. num. 4. in recent. part. 3.* De materia at-
tentatorum, & intellectu hujus textus vide hic
plene per Compostell. n. 19. in *ver. Revocatu* Butr.
num. 38. Imol. num. 38. & Abb. in *gloss. fin. num.*
32.

57 In gloss. ad vacaturas præbendas. Quæro an
Canonici recipi possint cum expectatione futu-
ræ præbendæ: Pro clariori questionis solutione
quinque casus videntur distinguendi ex mente
Doctorum, præsertim Antonij de Butr. hic num.
32. & Jo. de Imol. n. 25. *vers. In gloss. ad præbendas.*

58 Primus casus est, cum receptio sit purè & sim-
pliciter, cum intentione tamen, ut receptus ha-
beat præbendam cumprimùm vacaverit: & in-
dubitanter concludendum est, receptionem vale-
re, ut c. *Dilectus, il 1. & cap. Præbendarum, de prob.*
& tali provideri debet, cum se facultas obtule-
rit, c. *Relatum, eodem tit. & c. Accedens, de Concess.*
præb. & in hoc primo casu intelligi debet lit-
tera hujus decretalis ibi, *Ad vacaturas præben-
das receperunt*: nam Canonici antiqui recipie-
bant supranumerarios in Canonicos, & in fra-
tres purè & simpliciter: sed non intendebant
eis assignare præbendas, nisi cum vacarent. Un-
de verba illa non denotant formam receptio-
nis, sed intentionem recipientium, & noviter
recepti agebant ad præbendas ex vi receptionis
ad jus Canonici, non ex vi promissionis. Et hic
intellectus colligitur ex glossa nostra, & com-
muniter recipitur à Doctoribus, explosâ inter-
pretatione Innocentij, quod hæc decretalis continet
dispensationem, & non jus commune, &
hic primus casus est satis planus.

59 Secundus casus est, cum quis primò recipitur
purè in Canonicum, & deinde ex intervallo ei
promittitur præbenda proximè vacatura. Et
cum aliud sit Canonica, aliud præbenda, va-
let receptio ad Canoniam secundum omnes, ut
hic testatur Butr. num. 32. *vers. Secundus casus*,
Sed an valeat vacaturæ promissio, sunt opinio-
nes. Gloss. 1. in c. *Relatum, de prob.* sentit pro-
missionem valere: & hanc partem tuetur Dec.
hic num. 128. per textum in d. c. *Relatum*, & quia
promissio vacaturæ habet fomentum juris, cum
non debeat carere præbendâ qui in Canonicum
est electus, c. *Cum super, de concess. præbend.* Non enim
substitit illius motum, quod hinc aperitur via
ad vacatura. Quando quidem quod debeatur va-
catura ubi promittitur, est ex dispositione ho-
minis, quod improbatum à jure: & ita loquitur
c. 2. de *concess. præb.* Quod autem debeatur ex dis-
positione juris surgentis ex receptionis actu, hoc
jure non damnatur, quinimo permittitur, ut in
d. c. *Relatum cum simil.* Nec obstat quod secun-
dum Innocentium Canonicum supranumerario
non debeatur præbenda cum vacat, sed nume-
rario: hoc enim est falsum, quia cum vacat præ-
benda, Canonicus supra numerum extinguitur,
& numerum antiquum ingreditur: unde cum

Prosp. Fagn. in 3. Decretal.

60 Non obstat quod hac promissio sic expressio e-
jus, quod de jura communi tacite iterat: nam
ut respondet Butr. & Imol. *locus citatus*, hoc ca-
su istud non iustificat, ne detur occasio ex tali pro-
missione captandi mortem alterius, sicut in limi-
li: quamvis ex dispositione juris communis
possit quis licite expectare hereditatem proximi,
vel propinquum sui ab intestato decedentis:
tamen de hereditate illa pacisci non licet, ut
l. *fin. C. De pact.* Accedit regula expressa, *Novent.*
& c. *ff. De r. g. jur. cum concordant.* de quibus ibi

61 in *gloss. un.* Unde & fortè melius respondet Ripa,
d. num. 185. expressionem ejus, quod de jure in-
est, hoc casu vitari, quia alio modo exprimitur,
quam in *lit. arg. l. Si ita, §. Illi si volet, ff. De*

62 *legat. 1.* Nam collato simpliciter Canonicatu
per Capitulum, seu Ordinarium, præbenda va-
catura non est affecta, quomodo cum vacaverit
possit alteri conferri, ut hic tenet Jo. Andr.
num. 111. post Innocent. & alios in *cap. Inter ca-
tera, de præbend.* Ideoque cessat eo casu ratio cap-
tandi mortem alterius à Lateranensi Concilio
considerata. At quando vacatura præbenda
promittitur, si promissio obligaret, præbenda
illa esset quodammodo affecta, & jus Canonico
acquistum ad vacaturam, arg. c. *Si capitulum, & c.*
Si soli, de concess. præb. lib. 6. Quod quidem
jus ad vacaturam nullus inferior à Papa dare a-
licui potest propter votum captandæ mortis: &
sic promissio dicitur aliter fieri, quam de jure
communi tacite subintelligeretur: merito tan-
quam contra Concilium Lateran. facta non va-
let. Non obstat textus, cui Decius immititur in d.
c. *Relatum*, nam ut respondet Ripa tibi supra, etiam
Papa mandat ibi præbendam conferri juxta pro-
missâ, non tamen ex promissione jus aliquod
erat acquiritum Canonico, sed ad majorem ag-
gravationem Capituli recusantis conferre præ-
bendam Papa ponderat illam promissionem,
secundum Abb. in d. c. *Dilectus, il 1. de prob.* Con-
clude igitur in hoc secundo casu valere recep-
tionem in Canonicum, sed non promissionem
vacaturæ præbendæ, & sicutile per inutile non
vitari juxta Regul. Sexti, *utile.*

63 Cave tamen, quia sic recepto nihilominus
conferri debet præbenda cum vacaverit, non
quidem ex vi promissionis, quæ nulla est, sed ex
vi connexionis, quam habet præbenda ad Can-
oniam, textus est in d. c. *Dilectus*. & firmat
gloss. in c. 2. *vers. Indreddè, de concess. præbend. lib.*
6. Innocent. hic num. 6. *vers. Vbi autem simplici-
ter.* & Abb. num. 29. Et quamvis contrarium sen-
serit Innoc. in d. c. *Dilectus*, tamen ejus dictum dam-
nant communiter Doctores, ut illic testatur
Butr. num. 9. *vers. Hæc est in effectu.* Non enim
substitit illius motum, quod hinc aperitur via
ad vacatura. Quando quidem quod debeatur va-
catura ubi promittitur, est ex dispositione ho-
minis, quod improbatum à jure: & ita loquitur
c. 2. de *concess. præb.* Quod autem debeatur ex dis-
positione juris surgentis ex receptionis actu, hoc
jure non damnatur, quinimo permittitur, ut in
d. c. *Relatum cum simil.* Nec obstat quod secun-
dum Innocentium Canonicum supra numerario
non debeatur præbenda cum vacat, sed nume-
rario: hoc enim est falsum, quia cum vacat præ-
benda, Canonicus supra numerum extinguitur,
& numerum antiquum ingreditur: unde cum

O

jam

iam reperitur numerarius, nil repugnat quominus vacantem habere possit, ut bene ibi per Butr. num. 16. vers. sed adverte.

64 Tertius casus est, cum quis recipitur in Canonicum, & eodem tempore, sub diversâ tamen conceptione verborum promittitur ei vacatura eâ intentione, ut illic sit Canonicus, & postea tempore vacationis statim habeat præbendam: & tunc secundum omnes valet receptio in Canonicum, sed non promissio vacaturæ; ut hic testatur Butr. num. 32. vers. Tertius casus. Ratio est, quia isti sunt duo actus separati; & ideo unus non inficitur ab alio, & cum receptio ad jus Canonice sit simplex, & sola promissio vacaturæ habeat vitium, ut in c. 2. de concess. præb. hæc sola debet infici per reg. vitæ per inutile. lib. 6. & hoc tenet Innoc. hic num. 6. vers. Vbi autem simpliciter, & gloss. in d. c. Dilatus, il 1. in ver. Approbantes, de præb. Itaque tertius casus, & secundus à pari procedunt.

65 Nec prædictis adversatur declaratio Sanctæ Congregationis Concilii, dum censuit posse ab Episcopo Canonicos supranumerarios creati, eâ tamen conditione, ut nullum jus ad præbendam vacaturam habeant, vel vendicent sibi ex tali erectione. Hæc enim declaratio non ita intelligi debet, ut Canonici supranumerarij non debeant habere jus ad præbendam postquam vacaverit, idque in pactum deduci debeat. Hoc enim esset contra iura, quia eò ipso quòd quis recipitur ultra numerum, habet jus ad vacaturam præbendam, ut c. Cùm super, de concess. præb. c. Relatum, & c. Dilatus, il 1. de præb. Nec potest in receptione apponi contraria conditio, ut patet ex

66 dictis sup. nu. 17. & in c. 8. & 8. notab. sed declaratio in hunc sensum videtur accipienda, ut Canonici supranumerarij non possint præbendam postea vacantem propriâ autoritate apprehendere, ut innuunt illa verba: Nullum jus sibi vendicent, &c. Per receptionem namque ultra numerum non censetur collata præbenda; & ideo vacante præbenda non potest illam iure proprio sibi vendicare, quia antequam fit ei collata, etiam si petierit illam sibi conferri, habet jus ad rem, sed non in re; ut est textus in c. Si postquam, & in c. penult. de concess. præb. lib. 6. & declarat hic Felin. num. 16. vers. Sed hæc opinio. Caveant igitur Episcopi vel Capitulum, ne in creandis vel recipiendis Canonicis supranumerarijs pacifcantur ut præbendam vacaturam habeant, vel non habeant: utrumque enim pactum est illicitum; & à jure improbatum, ut ex dictis constat, sed hoc relinquunt in dispositione juris communis, vel certe apponant conditionem, ut sic recepti non possint absque nova collatione præbendam postea vacantem propriâ autoritate sibi vendicare, juxta declarationem S. Congregationis.

67 Quartus casus est, cum eodem tempore, & sub diversâ conceptione verborum quis recipitur in Canonicum, & promittitur ei præbenda vacatura, effectus tamen receptionis utriusque conferitur in tempore vacaturæ: ita ut sic receptus non

fit Canonicus statim, sed solum habeat præbendam, & Canonicatum cum præbenda vacaverit; & hoc 4. casu Innoc. in d. c. Dilatus, il 1. de præb. in princ. sup. gloss. in ver. Proximo, firmat non valere receptionem, habita consideratione magis ad unitatem effectus in tempore simultaneam, quam ad diversitatem conceptionis verborum: & sic concludit tam receptionem, quam promissionem vitari, quasi judicentur unus actus conjunctus, & individuus propter unionem effectus; & sequitur Butr. hic num. 32. vers. Quartus casus, dicens, bene notandum, & Imol. num. 26. vers. Secus si constaret de mente.

68 Quintus & ultimus casus est, cum receptio & promissio vacaturæ fit sub unica verborum structura, vel ut sic dicatur: Recipio te ad vacaturam præbendam, & tunc gloss. in praal. c. Dilatus, il 1. de præb. in ver. Approbantes, & Innoc. hic num. 6. in ver. Vacaturæ, tenet absolute receptionem non valere. Tu vero ex mente Doctorum distingue tres casus: nam aut constat effectum tam receptionis ad Canonicatum, quam promissionis præbendæ collatum fuisse in tempore vacationis: & exploratum juris est receptionem præbendam, & tunc gloss. in praal. c. Dilatus, il 1. de præb. in ver. Approbantes, & Innoc. hic num. 6. in ver. Vacaturæ, tenet absolute receptionem non valere. Tu vero ex mente Doctorum distingue tres casus: nam aut constat effectum tam receptionis ad Canonicatum, quam promissionis præbendæ collatum fuisse in tempore vacationis: & exploratum juris est receptionem præbendam, & tunc gloss. in praal. c. Dilatus, il 1. de præb. in ver. Approbantes, & Innoc. hic num. 6. in ver. Vacaturæ, tenet absolute receptionem non valere. Tu vero ex mente Doctorum distingue tres casus: nam aut constat effectum tam receptionis ad Canonicatum, quam promissionis præbendæ collatum fuisse in tempore vacationis: & exploratum juris est receptionem præbendam, & tunc gloss. in praal. c. Dilatus, il 1. de præb. in ver. Approbantes, & Innoc. hic num. 6. in ver. Vacaturæ, tenet absolute receptionem non valere.

69 Aut constat recipientes voluisse, ut receptio statim valerent, sed collatio præbendæ fortiretur effectum tempore vacationis: & tunc Innocentius in d. c. Dilatus filius, il 1. num. 1. in ver. Proximo, tenet receptionem valere, & solum promissionem vitari, quia licet in ipsâ unitate conceptionis verborum videatur unicus actus, & individuus, tamen habita consideratione ad mentem, & effectum, censentur duo actus separati; & ideo utilis ab inutili non inficitur, consentiunt hic Butr. d. num. 32. vers. Sextus casus, & Imol. num. 26. vers. Si autem constaret. Aut denique versamur in dubio, eò quòd non appareat recipientes voluerint effectum receptionis differre in tempore vacationis, nec ne. Et in hoc dubio unitas orationis, & conceptionis verborum efficit ut non teneat receptio, quia effectus tam receptionis, quam promissionis videtur collatus in tempore vacationis futuræ, ut in praalleg. c. Dilatus, & ibi gloss. in ver. Approbantes, Secus quando in diversâ orationibus fit receptio, & promissio vacaturæ, ut in secundo & tertio casu; quia tunc in dubio mens videtur fuisse ut receptio statim valeat; & propterea hæc valet, licet non valeat promissio vacaturæ, ut hic bene per Imol. d. num. 26. vers. In dubio tamen.

Investigandum hic esset, an receptus ultra numerum debeat habere stallum in Choro, vocem in Capitulo, & quotidianas distributiones. Sed hæc quæstionem plenè examino in d. c. Dilatus, il primo, de præbend. Ubi etiam vide, an per hujusmodi receptionem numerus frangatur.

DE

DE CONSTITUTIONIB.

Cap. Ecclesia S. Mariæ.

SYM M A R I V M.

- 1 **C**ausa Ecclesiarum per constitutiones laicorum diffiniri non debent.
- 2 Lex secularis generaliter lata ad Ecclesiam, vel personas Ecclesiasticas, aut earum bona in earum præjudicium non extenditur.
- 3 Statutum generale laicorum non ligat clericos si ve redundet contra ea, quæ sunt clericis concessa in privilegium si ve contra ea, quæ illis competunt de jure communi, & n. seqq.
- 4 Dispositio generalis non comprehendit illicita.
- 5 Jus commune diffinitur colligitur, quam privilegium.
- 6 Laici cogi possunt per judicem Ecclesiasticum ad declarandum eorum statutum non comprehendere Ecclesias.
- 7 Lex secularis disponens de Ecclesijs, personis Ecclesiasticis, vel earum bonis, etiam si respiciat earum commodum vel favorem, non valet.
- 8 Statuendi potestas à jurisdictione dependet.
- 9 Princeps laicus in Ecclesijs, vel Ecclesiastica negotia nullam habet jurisdictionem.
- 10 Clerici exempti sunt à seculari jurisdictione jure humano & divino.
- 11 Presbyteri cadaver, qui sibi mortem consciverat, arefco Parisiensis remittitur ad judices Ecclesiasticos.
- 12 Index Ecclesiasticus cognoscit de clericis vivis, & mortuis.
- 13 Ecclesiastica potestas lege Evangelicâ à Christo supernaturâ alter constituta est.
- 14 Oratio cum minaretur Sacerdotibus, à Deo leprâ percussus est.
- 15 Bona Ecclesiarum, & clericorum exempta sunt à jurisdictione Principis secularis jure tam humano, quam divino.
- 16 Ecclesia nunquam humanis legibus restringitur.
- 17 Leges civiles C. de sacros. Eccles. de Episc. & Cler. & consimiles non valent ex defectu potestatis. Imperator recognoscit Imperium ab Ecclesia. ibid.
- 18 Solemnitas introducta ab Imperatore in alienatione honorum Ecclesia non attenditur.
- 19 Leges civiles loquentes de emphyteusi Ecclesiastica non debent servari.
- 20 L. Ad instructionem, C. de sacros. Eccles. non tenent.
- 21 Clerici etiam de honestate non tenentur ad observantiam legum secularium, quæ de clericis, & earum bonis expresse disponunt.
- 22 Actus ipso jure nullus, & cui lex resistit, nec naturalem parit obligationem.
- 23 Statutes contra immunitatem, seu libertatem Ecclesiasticam sunt ipso jure excommunicati.
- 24 Arma deferendi licentia adversus editum Principis laici, à quo sit clericis concedenda.
- 25 Clerici an liveantur edito Principis secularis de armis non deferendis vi coactivâ.
- 26 Et an vi directivâ rationis. Clerici cum armis reperti an possint à curia seculari armis solari, ibid.
- 27 Arma clerico ablata à curia seculari an sint ei restituenda.

Prosp. Fagn. in 1. Decretal.

- 28 Clerici cum armis prohibitis deprehensi quâ penâ sint puniendi.
- 29 Lex civilis generaliter lata ob bonum publicum an comprehendat etiam clericos vi directivâ rationis. Clerici an sint membra Republicæ, & veniant populi appellatione, ibid.
- 30 Clericus non licet iudicem secularem adire pro licentia deferendi arma.
- 31 Episcopus habet merum imperium in sua Diocesi.
- 32 Legi civilis non est habenda ratio, quando opponitur Canonica.
- 33 Solvendi & ligandi eadem est potestas.
- 34 Clerici an & quomodo eximi possint per laicum ab obligatione legis de armis non deferendis.
- 35 Armorum usus jure canonico est clericis interdictum.
- 36 Laicus non potest relaxare clericum prohibitionem juri Canonici de armis non deferendis.
- 37 Arma edito Principis secularis prohibita an liceat ministris curia laicali in Ecclesia perquirere, & inde auferre.
- 38 Ecclesia est extra territorium judicii laici.
- 39 Delinquens in Ecclesia non privatur immunitate, nisi propter homicidium, vel membri mutilationem.
- 40 Ecclesia est immunitas tam quoad personas, quam quoad bona.
- 41 Immunitas concessa fuit Ecclesie non intuitu persone, sed ob reverentiam Deo, & ejus Ecclesia debitam.
- 42 Familia Episcopi de ipsius licentia an possit deferre arma prohibita edito Principis secularis.
- 43 Lex civilis prohibens usum armorum non comprehendit familiam Episcopi, usque in fin.
- 44 Familia Episcopi exempta est à jurisdictione seculari.
- 45 Episcopi debent habere familiam armatam immunitate Ecclesiasticâ gaudentem.

ECCLESIA S. MARIÆ. Causæ Ecclesiarum per constitutiones laicorum diffiniri non debent. Hoc dicit secundum Jo. Andr. cui subscribunt Ant. de Butr. Cardin. Anch. Imol. Bald. & Bellam. Sed plenius secundum Abb. cum quo transeunt Aretin. Felin. & alij recentiores. Hoc intendit statutum generale laicorum ad Ecclesias, vel Ecclesiasticas personas, vel earum bona in earum præjudicium non extenditur, nec speciale etiam earum commodum, & favorem concernat. Dividitur ut per Jo. Andr.

Nota ex hac Decretali duas conclusiones, quæ sunt veluti claves, & axiomata quædam in materia jurisdictionis, immunitatis, ac libertatis Ecclesiasticæ.

2 Prima conclusio est. Lex secularis generaliter lata, id est, nulla Ecclesiarum, vel Ecclesiasticarum habitâ mentione, quantumcunque rationabilis non comprehendit Ecclesias, aut personas Ecclesiasticas, vel earum bona in earum præjudicium. Hæc est concors ferè omnium juris civilis, & canonici interpretum determinatio; & in specie ita tenent hic post Jo. de Lignan. Anton. de Butr. num. 20. Petr. de Anchar. in 3. notab. Jo. de Imol. sub. num. 11. Abb. in 1. notab. Felin. numer. 81. vers. Ex hoc insert. Dec.

O 2 num.